

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА “ N.B. ПРОТИ УКРАЇНИ”

(Заява № 17945/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

3 квітня 2008 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції.
Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «N. В. проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П. Лоренцен (Mr P. Lorenzen), Голова,
пані С. Ботучарова (Mrs S. Botoucharova),
п. К. Юнгвірт (Mr K. Jungwiert),
п. В. Буткевич (Mr V. Butkevych),
п. Р. Маруст (Mr R. Maruste),
п. М. Віллігер (Mr M. Villiger),
пані М. Лазарова Трайковська (Mrs M. Lazarova Trajkovska), судді,
та пані К. Вестердік (Mrs C. Westerdiek), секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 11 березня 2008 року,
вносить рішення, яке було прийнято того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено проти України за заявою № 17945/02, поданою до Суду 15 березня 2002 року громадянкою України пані N. В. (далі — заявниця) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція). Голова палати задовольнив клопотання заявниці про нерозголошення її імені (правило 47 п. 3 Регламенту Суду).
2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Юрієм Зайцевим.
3. 22 березня 2007 року Суд вирішив направити Уряду скаргу заявниці на надмірну тривалість провадження у її справі. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті справи одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця народилася у 1984 році та проживає у місті Херсоні.
5. 24 травня 1999 року пані П., пані Ф., пані М. та пані Б., які були неповнолітніми, здійснили напад на заявницю та нанесли їй різні ушкодження.
6. У листопаді 1999 року під час розгляду Комсомольським районним судом (далі — Комсомольський суд) кримінальної справи заявниця подала цивільний позов про відшкодування вказаними чотирма особами матеріальної і моральної шкоди.

1. Розгляд кримінальної справи за обвинуваченням пані П., пані Б. і пані Ф.

7. 15 березня 2000 року Комсомольський суд визнав пані П., пані Б. і пані Ф. винними у скоєнні злісного хуліганства та засудив їх до трьох, одного та одного року позбавлення волі відповідно. Тим же вироком було частково задоволено цивільний позов заявниці і законні представники засуджених були зобов'язані сплатити заявниці 16 578¹ грн.
8. 16 травня 2000 року Херсонським обласним судом було скасовано вирок Комсомольського суду на підставі надмірної м'якості вироку.
9. 3 серпня 2000 року Комсомольський суд визнав підсудних винними та засудив їх до чотирьох, трьох і трьох років позбавлення волі відповідно. Тим самим вироком пані Б. і

¹ 3115 євро.

пані Ф. було амністовано. Крім того, заявниці було присуджено 13 578² грн. відшкодування моральної і матеріальної шкоди.

10. 3 жовтня 2000 року Херсонський обласний суд відмовив у задоволенні скарги заявниці щодо амністії, але скасував вирок від 3 серпня 2000 року в частині відшкодування шкоди, та направив справу у цій частині до Комсомольського суду на новий розгляд в порядку цивільного провадження.

11. 5 квітня 2001 року президія Херсонського обласного суду в результаті розгляду протесту Голови цього суду, внесеного за клопотанням заявниці, скасував вирок Комсомольського суду від 3 серпня 2000 року та ухвалу Херсонського обласного суду від 3 жовтня 2000 року у зв'язку з неправильним застосуванням амністії стосовно пані Б. і пані Ф. Справу в цій частині було направлено на новий розгляд.

12. 26 липня 2001 року Комсомольський суд звільнив пані Б. з-під варті. Невстановленої дати провадження щодо пані Б. було виділено в окрему справу у зв'язку з тим, що вона переховувалась від слідства.

13. 17 серпня 2001 року Комсомольський суд визнав пані Ф. винною у скоєнні розбою та засудив її до двох років та трьох місяців позбавлення волі. Тим же вирокom її було амністовано. Крім того, пані П. і законного представника пані Ф. було зобов'язано сплатити заявниці 1580 грн. відшкодування матеріальної і 10 000 грн. моральної шкоди (загалом 11 580³ грн.).

14. 16 жовтня 2001 року апеляційний суд Херсонської області скасував вирок Комсомольського суду від 17 серпня 2001 року щодо виплати відшкодування та направив справу у цій частині до Комсомольського суду на новий розгляд в порядку цивільного провадження.

15. 28 листопада 2001 року представник заявниці подав касаційну скаргу на рішення Комсомольського суду від 17 серпня 2001 року та ухвалу апеляційного суду Херсонської області від 16 жовтня 2001 року, вимагаючи, зокрема, розгляду питання щодо компенсації, порушене в кримінальному провадженні, а також збільшення її розміру.

16. 23 травня 2002 року колегія з трьох суддів Верховного Суду України частково задовольнила касаційну скаргу і скасувала рішення від 17 серпня 2001 року в частині присудженої моральної шкоди. Рішення в цій частині було направлено на новий розгляд в порядку цивільного провадження.

2. Розгляд кримінальної справи за обвинуваченням пані М.

17. 4 жовтня 2002 року Комсомольський суд визнав пані М. винною у скоєнні розбою та засудив її до трьох років позбавлення волі. Крім того, суд залишив без розгляду заяву заявниці щодо компенсації у зв'язку з неявкою її представника.

3. Цивільне провадження

18. Після винесення рішення Херсонського обласного суду від 3 жовтня 2000 року (див. пункт 10) справа заявниці у частині виплати відшкодування була направлена до Комсомольського суду.

19. 17 квітня 2001 року Комсомольський суд частково задовольнив позов заявниці та зобов'язав пані П. та законних представників пані Б. і пані Ф. виплатити заявниці 46 578⁴ грн. відшкодування моральної і матеріальної шкоди.

20. 30 травня 2001 року Херсонський обласний суд задовольнив апеляційну скаргу заявниці, скасував рішення Комсомольського суду від 17 квітня 2001 року і направив

² 1 2733 євро.

³ 2 2405 євро.

⁴ 3 9698 євро.

справу на новий розгляд. Він вирішив, що суд першої інстанції не розглянув всі доводи сторін.

21. На виконання ухвали апеляційного суду Херсонської області від 16 жовтня 2001 року, яка була винесена в ході кримінального провадження, питання про зобов'язання пані П. і пані Ф. виплатити матеріальну шкоду заявниці знову розглядалося Комсомольським судом.

22. 31 жовтня та 4 грудня 2001 року суд відмовив у прийнятті скарг заявниці на тій підставі, що вона була неповнолітньою і не мала повної цивільної дієздатності.

23. На виконання ухвали Верховного Суду України від 23 травня 2002 року (див. пункт 16 вище) питання щодо зобов'язання пані П. і пані Ф. виплатити заявниці відшкодування моральної шкоди знову розглядалося Комсомольським судом.

24. 8 вересня 2002 року розгляд справи було продовжено.

25. 14 листопада 2002 року заявниця подала цивільний позов до пані М.

26. 17 вересня 2003 року суд частково задовольнив вимогу заявниці та зобов'язав пані П., пані Ф. і пані М. виплатити заявниці 21 664 ⁵грн.

27. 18 лютого 2004 року апеляційний суд Херсонської області залишив в силі рішення суду від 17 вересня 2003 року.

28. 16 травня 2006 року Верховний Суд України відмовив у прийнятті касаційної скарги заявниці і тим самим закінчив цивільне провадження.

4. Виконавче провадження

29. 14 січня 2002 року заявниця подала до Комсомольського відділу державної виконавчої служби (далі — ВДВС) виконавчий лист на виконання рішення суду від 17 серпня 2001 року.

30. 21 серпня 2002 року виконавчий лист було повернуто заявниці у зв'язку з відсутністю коштів у боржників.

31. 3 березня 2004 року ВДВС відкрила виконавче провадження на виконання рішення від 17 вересня 2003 року.

32. 28 липня 2004 року виконавче провадження було закінчено у зв'язку з відсутністю коштів у боржників.

33. У вересні 2004 року Комсомольський суд відмовив у прийнятті скарги заявниці на дії ВДВС у зв'язку з пропуском строків для такого оскарження.

ЩОДО ПРАВА

I. СКАРГИ ЗА ПУНКТОМ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

34. Заявниця скаржилася на те, що тривалість провадження у її справі не відповідала вимозі «розумного строку», яка міститься у п. 1 статті 6 Конвенції, яка у відповідній частині передбачає наступне:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру».

35. Уряд заперечував це твердження.

36. Період, який має братися до уваги, почався у листопаді 1999 року, коли заявниця подала свій позов про виплату відшкодування в ході розгляду кримінального провадження, і закінчується 16 травня 2006 року (див. рішення у справі «Томасі проти Франції» (Tomasí v. France), від 27 серпня 1992 року, Серія А № 241-А, п. 124). Таким чином, розгляд справи тривав шість років та сім місяців у судах трьох інстанцій.

⁵ 3746 євро.

А. Щодо прийнятності

37. Суд зазначає, що ця заява не є очевидно необґрунтованою у сенсі пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд далі зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Відповідно ця заява має бути визнана прийнятною.

В. Щодо суті

38. Уряд стверджував, що національні суди розглядали справу протягом розумного строку і без суттєвих затримок, відповідальність за які може нести. Уряд підкреслив, що така тривалість провадження мала місце у зв'язку із складністю справи та неодноразовими оскарженнями судових рішень сторонами.

39. Заявниця не погодилася.

40. Суд нагадує, що розумність тривалості розгляду справи має визначатися в світлі обставин справи, а також з огляду на наступні критерії: складність справи, поведінка заявника та компетентних органів, важливість предмета розгляду для заявника (див., серед багатьох інших, «Томасі проти Франції» (Tomasí v. France), вказану вище, та рішення у справі «Аквавівіа проти Франції» (Acquaviva v. France), від 21 листопада 1995 року, Серія А, № 333-А, п. 53).

41. Суд неодноразово визнає порушення п. 1 статті 6 Конвенції у справах, подібних до цієї (див. рішення у справах «Фрідлендер проти Франції» (Frydlender v. France) [GC], № 30979/96, ECHR

2000-VII, та «Баглай проти України» (Baglay v. Ukraine), № 22431/02, від 8 листопада 2005 року).

42. Розглянувши всі матеріали, надані сторонами, Суд вважає, що Уряд не виклав жодного факту чи аргументу, який би міг переконати його дійти іншого висновку у цій справі. Зокрема Суд зауважує, що п'ять з шести скарг заявниці (касаційних і апеляційних) було задоволено. Беручи до уваги свою практику з цього питання, Суд вирішує, що в даній справі тривалість провадження була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку».

43. Таким чином, у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

44. Заявниця скаржилася за статтею 3 та пунктом 1 статті 6 Конвенції на результат та несправедливість провадження у її справі. А саме, вона не погоджувалась з кримінальною кваліфікацією дій підсудних, а також скаржилася на застосування амністії у цій справі. Вона також скаржилася на розмір присудженого їй судом відшкодування. Крім того, заявниця скаржилася за пунктом 1 статті 6 Конвенції на невиконання державою рішення від 17 вересня 2003 року.

45. Виходячи з сукупності наявних матеріалів, Суд не встановив жодних ознак порушення прав і свобод, передбачених Конвенцією і протоколами до неї.

46. Таким чином ця частина заяви має бути визнана неприйнятною відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції як очевидно необґрунтована.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

47. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

А. Шкода

48. Заявниця вимагала 59 688 грн. (8333 євро) відшкодування матеріальної шкоди і 100 000 євро відшкодування моральної шкоди.

49. Уряд заперечував ці вимоги.

50. Суд не вбачає жодного зв'язку між встановленим порушенням і стверджуваною матеріальною шкодою. Таким чином Суд відхиляє цю вимогу. З іншої сторони, він присуджує заявниці 600 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

51. Заявниця вимагала 426 гривень (60 євро) відшкодування судових витрат, понесених під час розгляду справи Судом.

52. Уряд не заперечував проти присудження заявниці цієї суми.

53. Суд вважає, що сума, яка вимагалася, має бути присуджена в повному обсязі.

С. Пеня

54. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу на надмірну тривалість провадження у справі прийнятною, а решту заяви — неприйнятною;

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;

3. *Постановляє*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна виплатити заявниці наступні суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 600 (шістсот) євро відшкодування моральної шкоди;

(ii) 60 (шістдесят) євро відшкодування судових витрат;

(iii) плюс будь-який податок, який може бути стягнуто із зазначених сум;

(b) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на ці суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 3 квітня 2008 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК (C. Westerdiek)
Секретар

П. ЛОРЕНЦЕН (P. Lorenzen)
Голова